

GUIDE TIL FRIRUMSDEBAT

LÆSEVEJLEDNING

Dette dokument beskriver, hvordan en Frirumsdebat er bygget op samt tilbyder en guide til, hvordan du som Debatpilot kan initiere og afvikle en Frirumsdebat. Nogle elementer i en Frirumsdebat er en fast del af konceptet. Andre elementer kan tilpasses lokalt ud fra den konkrete debat, jeres skole og dig som Debatpilot. På Debatpilotuddannelsen gennemgår vi runderne og tankerne bag, giver dig mulighed for træning i moderatorrollen og i at finde din egen form. Dokumentet skal dermed ses som et fælles fundament for at starte træningsarbejdet.

FORMÅLET MED FRIRUMMET

Frirummet er en vision om at forbedre den offentlige samtale, øge børn og unges demokratiske virkelyst og styrke befolkningens politiske tillid og håb. I en Frirumsdebat er der rum og plads til at være dybt uenige, men også til at være i tvivl og anerkende hinandens argumenter. Målet er at gøre os alle klogere og give os pejlemærker og forståelse for hinanden i en kompleks virkelighed.

På Facebook og andre sociale medier bekræfter vi hinanden ved at tale til dem, vi er enige med; og dem, vi ikke er enige med, råber vi af. Spindoktorer lærer politikerne, at de ikke behøver at svare på spørgsmål eller skifte holdning. I stedet skal de bare gentage de samme pointer igen og igen. Og medierne fokuserer på de mest skingre stemmer og giver dårligt plads til eftertanke. Debatkulturen er sjældnere og sjældnere en debatkultur og oftere og oftere en råbekultur. I konkurrencementalitetens ånd leder vi efter vinderen eller taberen, så der ofte er mere tale om konfliktunderholdning end reel debat. En debat på sådanne præmisser gør os ikke klogere. Den hjælper os ikke til at finde initiativer for det fælles bedste, der kan bringe os videre.

Derfor har friskolerne, efterskolerne og folkehøjskolerne taget initiativ til "Frirummet". Frirummet handler om at tilpasse debatten til en kompleks virkelighed, hvor der ikke er brug for skingre paroler eller fastlåste positioner. Vi vil trække konkurrenceelementet ud af samtalen og insistere på, at meningsudvekslinger skal gøre os klogere, mere ansvarsbevidste og handlingsorienterede. For et Danmark, der taler sammen, hænger sammen!

Det har altid været en væsentlig del af de frie skoler at skabe demokratisk dannelse og medborgerskab. De frie skolars oplysning har hele tiden haft til formål at vække til engagement om det fælles bedste og siden 1844 har først højskolerne, siden de andre frie skoler, rundt omkring i landet oplivet og oplyst deltagerne på skolerne og i høj grad været lokale kultur- og kraftcentre, hvor lokalbefolkningen har kunnet mødes om at udveksle synspunkter om stort og småt sig selv imellem og med de folkevalgte.

En Frirumsdebat forløber efter nogle klare spilleregler med nogle forudbestemte elementer. Ved at følge formatet for en Frirumsdebat kommer man gennem tre faser, der er nødvendige for at have en konstruktiv debat: Først trækkes fronterne op, så konflikten bliver tydelig, og man ved, hvor man er uenige. I næste runde reflekteres over dilemmaer og egen tvivl, og debattørerne anerkender modpartens synspunkter og argumenter. Til sidst forsøger Debattører og Deltagere at finde frem til initiativer, der kan bringe os videre til det fælles bedste.

PRINCIPPER

- **UDGANGSPUNKTET ER ALTID EN KONFLIKT**
- **HÅRDE VED PROBLEMET, RESPEKTFULDE OVERFOR HINANDEN**
- **DE FREMMØDTE (DELTAGERE) SKAL INVOLVERES**
- **FRIHED TIL AT VÆRE UENIG UDEN AT BLIVE UVENNER**
- **FRIHED TIL AT ARGUMENTERE, LYTTE OG BLIVE LYTTET TIL**
- **FRIHED TIL AT ANERKENDE ANDRE HOLDNINGER, SYNSPUNKTER OG VÆRDIER END DEM, DU SELV STÅR FOR**
- **FRIHED TIL AT TVIVLE, BLIVE KLOGERE OG ÆNDRE MENING**
- **FACILITERES AF EN ALMINDELIG BORGER (FX EN LÆRER) OG IKKE AF EN JOURNALIST**

AKTØRER

I EN FRIRUMSDEBAT

Her ser du en liste over de forskellige aktører, der indgår i en Frirumsdebat:

DEBATPILOT

Din rolle som Debatpilot er både at tage initiativ til at planlægge og at afvikle Frirumsdebatter. Du sikrer i planlægningen, at temaet for debatten er relevant og sørger for, at de mest relevante Debattører bliver inviteret.

Under Frirumsdebatten er det din rolle at lede Debattørerne og Deltagerne igennem de tre runder, så de bevarer overblikket, overholder tidsrammen og formålet med hver af de tre runder.

Du spørger ind til Debattørernes udsagn og sørger for, at de er hårde ved problemstillingen, men ikke ved hinanden.

Hvis du kun skal huske én ting undervejs i afviklingen, så er det formålet med Frirummet: At vi bliver klogere på problemstillingen gennem Debattørernes synspunkter og refleksion, og at vi på baggrund af Deltagernes forslag kommer frem til konkrete initiativer.

DELTAGERE

Det er de mennesker, der er mødt fysisk op for at deltage i selve Frirumsdebatten. Det er ikke tilfældigt, at vi kalder dem Deltagere frem for publikum; Det er en grundtanke i Frirummet, at alle er inviteret til aktivt at tage del i debatten. Når vi nedenfor gennemgår de enkelte runder i Frirumsdebatten, skriver vi tydeligt, hvor og hvordan Deltagerne har mulighed for at engagere sig.

DEBATTØRER

De (to) personer, der er inviteret til at debattere den konkrete problemstilling. I afsnittet 'Forberedelser' længere nede i dokumentet finder du underafsnittet 'Udvælgelse', hvor vi gennemgår, hvilke kriterier personerne skal udvælges efter.

HJÆLPERE

De personer, som på forhånd er udpeget til at hjælpe dig med afviklingen af selve Frirumsdebatten på dagen. Det er vigtigt, at du og Hjælperne aftaler meget konkret, hvad Hjælpernes opgave(r) er. Ofte vil det være en stor hjælp for Debatpiloten, hvis der er en Hjælper, som holder øje med tiden, ligesom det vil være relevant, at andre hjælper med inddragelsen af Deltagerne.

MEDARRANGØRER OG SAMARBEJDSPARTNERE

I mange Frirumsdebatter vil det være en rigtig god ide at have en eller flere samarbejdspartnere og Medarrangører. Den frie skole, som du kommer fra, vil stadig være den, som stiller med Debatpiloten, men man kan godt være flere interessenter, som inviterer til en Frirumsdebat. Eksempler på samarbejdspartnere kunne være: De(t) lokale medier, en lokal virksomhed, biblioteket, idrætsforeningen, kommunen, kirken, den lokale grundejerforening og mange flere.

OVERBLIK OVER FRIRUMSDEBATTENS TRE RUNDER

Når du skal arrangere en Frirumsdebat, er det vigtigt, at du på forhånd har lavet en tidsramme. Både for selve debatten og for de tre runder. Det sikrer dels alle involverede tryghed i at vide, hvor lang tid det hele varer, og afgrænset tid skærper alle til at holde sig til emnet og formålet. De fleste Frirumsdebatter vil have en tidsramme på halvanden til to timer, men man kan dog forestille sig, at man til en konference eller med en 5. klasse behøver et kortere timeslot, hvor man gerne vil benytte elementer fra en Frirumsdebat. Eller på en skole vil bruge en hel weekend til fordybelse i et emne.

Det er vigtigt, at du på forhånd har lavet en tidsramme for de tre runder, og at denne tidsramme er tydelig, både for Debattører og Deltagere. Længden på runderne kan variere fra Frirumsdebat til Frirumsdebat. Fx kan en debat om aktiv dødshjælp eller en anden debat om etiske problemstillinger have en længere front- og konfliktrunde og en kortere initiativrunde, hvorimod en lokal debat om sikrere skoleveje kan have en relativ lang initiativrunde og måske en kortere frontrunde.

TRE RUNDER

1. Fronter
2. Refleksioner
3. Initiativer

INDLEDNING

Her forklarer du, hvad Frirumsdebatten er; hvordan den fungerer; og hvad formålet er. Her præsenterer du også debattens emne/konflikt og præsenterer Debattørerne.

RUNDE 1: FRONTER

Her er Debatpilotens opgave gennem Debattørerne at klarlægge: Hvad er problemet, og hvori består konflikten?

Konfliktens fronter trækkes op, og debattørernes uenighed bliver tydelig. Fx kan Debatpiloten på forhånd have fundet citater fra hver Debattør, som læses op og medvirker til at tegne konflikten op.

Hver Debattør forklarer, hvordan de ser problemstillingen, hvilke konsekvenser den kan have samt forholder sig kritisk til modpartens synspunkt.

I et demokrati er konflikter et grundelement og der skal gives plads og tid til, at vi kan udfordre hinanden på grundlæggende uenigheder.

Denne runde kan minde om traditionelle debatter, som vi ser i traditionelle medier, men i en Frirumsdebat stopper vi ikke på toppen af konflikten.

Når det er tydeligt, hvad de to parter er uenige om, så fører vi konflikten over i et refleksionsrum.

RUNDE 2: REFLEKSIONER

Denne runde indledes med et personligt spørgsmål til Debattørerne, så vi lærer baggrunden for deres ståsted bedre at kende. Debattørerne reflekterer over egne synspunkter og evt. egen tvivl. Hvilke dilemmaer kan de selv se i konflikten? Nysgerrighed på den anden Debattørs synspunkter, så vi kan blive klogere. Hvilket argument er modpartens stærkeste?

Refleksionsrunden handler ikke om at gøre holdningerne mindre skarpe og skabe konsensus, men om at vise nuancer i debatten og gøre alle klogere.

RUNDE 3: INITIATIVER

Indledes med, at Deltagerne bliver bedt om at ”summe sammen 2 og 2” og efterfølgende svare på, hvilke initiativer de vil foreslå Debattørerne at tage, eller initiativer som Deltagerne selv vil tage. Hvad nyt har de hørt, som giver dem nye vinkler og dermed nye muligheder?

Debatpiloten beder herefter Debattørerne forholde sig til forslagene fra Deltagerne og selv at komme med forslag til, hvor de kan se en fællesmængde; hvor der kan være en 3. vej eller måske blot, hvor der er sket en tilnærmelse. Det vil ikke nødvendigvis være initiativer, der klarer hele den overordnede problemstilling, men selv små skridt i den rigtige retning gør en forskel for at få os videre.

Runden afsluttes med, at såvel Debattører og Deltagere svarer på ”Hvor blev du klogere?”

FORBEREDELSE FØR EN FRIRUMSDEBAT

Forud for arrangementet skal du sammen med eventuelle Medarrangører have en række ting på plads på følgende områder:

TEMA FOR DEBATTEN

Temaet kan tage udgangspunkt i både en lokal eller national problemstilling. Den kan have politisk eller etisk karakter eller være en konkret konflikt i lokalsamfundet af mere civil karakter. Det er vigtigt, at problemstillingen er nærværende og har relevans for Deltagerne. Relevansen af temaet kan variere efter, om Deltagerne er elever, lokale medborgere, nationale interesseorganisationer eller filosofisk interesserede. Emnet/problemet skal formuleres skarpt nok til, at der kan inviteres Debattører, som repræsenterer to modsatte synspunkter. Emnet skal samtidigt også formuleres på en sådan måde, at debatten kan føre til øget forståelse og give mulighed for, at forslag til initiativer kan opstå.

Når I har fundet en ordlyd for problemstillingen, er det vigtigt, at I får begge Debattører til at nikke til den, så I alle sammen er enige om, hvad problemstillingen reelt er. Det kan være en fordel, hvis du kan finde et citat fra hver af Debattørerne forud for selve Frirumsdebatten, så du kan bruge det i runde 1: Fronter.

DEBATTØRER

I forhold til Debattørerne er der to ting, der er vigtige at få på plads inden Frirumsdebatten: Udvælgelse og briefing.

Udvælgelse af Debattører

Debattørerne skal have ”noget på spil” i forhold til konflikten. De skal helst have mulighed for formelt eller uformelt at kunne videreføre initiativer, såfremt Debattøren kan tilslutte sig et foreslået initiativ fra Deltagerne eller i fællesskab mellem Deltagere og Debattører. Hvis der ikke kan udvælges Debattører til det formulerede emne, skal emnet omformuleres. Det kan være, det skal trækkes op på et mere abstrakt forståelsesniveau, eller at det skal formuleres mere konkret/mere lokalt.

Der udvælges Debattører, så vi sikrer, at der er klare modsætninger, og så der er tid til reelle refleksioner og mulighed for at tilslutte sig forslag til initiativer fremadrettet. Debattørerne bliver på forhånd bedt om at sørge for en suppleant, der kan træde til i tilfælde af sygdom eller anden forhindring.

VIGTIGT

De udvalgte Debattører skal på forhånd udpege en suppleant, så vi er sikre på at kunne have en Frirumsdebat, selvom vedkommende bliver syg eller forhindret.

Briefing

Debattørerne skal være informerede om visionen bag Frirummet og om opbygningen af Debatmodellen med de tre runder.

EKSEMPEL

Problemstilling: Skal der opsættes aftenbelysning på den lokale fodboldbane?

En uhensigtsmæssig casting kunne være en fodboldspiller og en nabo til boldbanen. Unigheden er egentlig klar nok: Boldspilleren ønsker belysning, så han kan træne om aftenen, mens naboen til banen er imod belysningen, fordi den vil stå i vejen for nattesøvnen. Men ingen af dem har ansvar for beslutningen – og ingen af dem har i sidste ende beslutningskompetence.

En god casting kunne være formanden for boldklubben og formanden for grundejerforeningen: De repræsenterer de to primære interesser i problemstillingen, og de har central betydning for problemstillingens fremtid: Hvis ikke formanden for boldklubben går efter at få belysning på banen, så bliver det ikke til noget og omvendt er naboernes indsigelse det eneste, der står i vejen for, at belysningen bliver en realitet.

Fodboldspillerne og naboen til boldbanen vil til gengæld være forrygende Deltagere især i runde 3 med initiativer, hvor de kan spille ind med deres vinkler og forslag til initiativer.

DELTAGERE

Sammen med evt. Medarrangørere sørger Debatpiloten for at få udbredt information til potentielle deltagere om den konkrete Frirumsdebat – på Facebook, i lokale medier osv.

Desuden kan du og medarrangørerne være aktive på debattens event på Facebook forud for arrangementet, hvor du kan gå i dialog med Deltagerne og opfordre til at komme med spørgsmål og perspektiver på problemstillingen, som I kan tage op til selve arrangementet.

Deltagernes aktive rolle er altafgørende og med til at gøre en Frirumsdebat til noget nyt og bæredygtigt. De skal indrages og høres. Deltagerne kan være lige netop dem, der bidrager med forslag til initiativer, som kan bringe debatten videre og finde initiativer for fælles bedste. Deltagerne kan selv påtage sig at videreføre initiativer, også selvom Debattørerne ikke kan tilslutte sig. Deltagerne kan desuden bidrage med nye vinkler og forslag, som de to Debattører ikke selv kan komme frem til.

LOKATION

Debatten finder sted på værtsskolen eller på et centralt mødested i lokalområdet. Der kan være situationer, hvor det vil være bedre, at arrangementerne rykkes ud af huset til f.eks. medborgerhuse, biblioteker, rådhus og andre lokale samlingssteder. Enten fordi en Debatpilots skole ikke har kapaciteten på tidspunktet, eller fordi det kan understøtte, at vi får en større blanding af Deltagere.

Overvej, om jeres valg af lokation vil virke fremmende for fremmødet, og om alle vil opleve at føle sig velkommen. Overvej, om jeres valg af location kan være en pointe i sig selv, f.eks. i forhold til om alle aktører i debatten vil føle sig lige meget på hjemmebane/udebane.

EKSEMPEL PÅ FRIRUMSDEBAT

På de efterfølgende sider gennemgår vi skridt for skridt et detaljeret eksempel på en Frirumsdebat. Eksemplet er ret specifikt for at illustrere, hvordan en Frirumsdebat kan foregå. Bl.a. beskrives hvordan I fysisk kan være placeret på scenen. Dette skal betragtes som anbefalinger, og det vil være muligt at gribe det anderledes an. Det dykker vi mere ned i på Debatpilotuddannelsen.

INDLEDNING

FORMÅL: At gøre det helt klart, at I er samlet for at blive klogere på en konkret konflikt/problemstilling og forhåbentlig at komme frem til nogle konkrete initiativer på den baggrund.

SETUP: (Alene forslag): Deltagerne sidder på stole rettet mod en scene eller et område. Du står (eller sidder ved et bord) midt på scenen/debatområdet, og Debattørerne sidder på hver deres stol, der er placeret en til to meter fra dig på henholdsvis højre og venstre side af dig. Undervejs i debatten kommer du til at bede Debattørerne skifte pladser nogle gange, så du på den måde gør det tydeligt, hvad formålet er med de forskellige runder og samtidig bliver der skabt mere liv og dynamik på scenen.

Der er et lærred med en projektor, der er tilsluttet en computer, som en af Hjælperne styrer undervejs. Slides der vises på denne projektor er med til at understøtte hvilken Runde, debatten befinder sig i.

1. BYD SALEN OG DEBATTØRER VELKOMMEN

Sørg for, at både Deltagerne og Debattører oplever at blive set og respekteret.

For eksempel kan du byde Deltagerne velkommen med noget i retning af:

”Velkommen til. Jeg er glad for, at vi er så mange her i dag, der vil blive klogere på (problemstilling), – og jeg ser frem til, at vi sammen skal finde ud af, hvad Debattørerne har på hjerte, hvorfor vi ser på tingene, som vi gør, og hvilke initiativer vi sammen kan blive enige om.”

Eller når du byder Debattørerne velkommen på scenen og skal fortælle, hvad temaet er i dagens Frirumsdebat, så kan du fx henvendt til Deltagerne sige noget i stil med:

”Vi er her i dag for at høre, hvordan I forholder jer til (problemstilling), og vi ser frem til, at vi sammen bliver klogere og måske endda kan finde frem til initiativer, der kan bringe os videre.”

Hvis du ønsker at indlede Frirumsdebatten med en sang (evt. fra Højskolesangbogen), så kan du på forhånd have bedt Debattørerne om at hver at vælge en sang, som Frirumsdebatten kan indledes og afsluttes med.

2. HJÆLPER VISER SLIDE, HVOR FRONTRUNDEN ER I FOKUS.

En Hjælper viser et slide, hvor Frontrunden er i fokus, så alle til stede har en fælles referenceramme for konceptet og de trin, I skal igennem i dag.

3. PRÆSENTÉR DAGENS EMNE

Fortæl så simpelt som muligt, hvad I skal tale om i dag; det bør kunne formuleres på én sætning. Problemstillingen skal være formuleret i forvejen, og Debattørerne skal have nikked til den forinden.

RUNDE 1: FRONTER

FORMÅL: At få klarlagt, hvad problemet er og hvori konflikten består? Debatpiloten skal sikre, at konflikten er klart ridset op, og hver Debattør forklarer, hvordan de ser på problemstillingen, hvilke konsekvenser den kan have samt forholder sig kritisk til modpartens synspunkt. Det tegner feltet op, så alle er afklaret med, hvad Debattørernes standpunkter er, og hvad de er uenige om.

SETUP: (Alene forslag): Debattørerne rejser sig og står op i runden, indtil Deltagerne skal "summe sammen".

DELTAGERNES ROLLE: I denne runde bliver Deltagerne, efter at Debattørernes uenigheder er klarlagt og konflikten er tydelig, bedt om at bidrage med "andre argumenter til problemstillingen end dem Debattørerne har fremført".

HJÆLPERENS ROLLE: I denne runde bliver Deltagerne, efter at Debattørerne uenigheder og konflikten er tydelig, bedt om, at bidrage med "andre argumenter til problemstillingen end dem Debattørerne har fremført".

1. INTRODUCÉR RUNDEN

Du forklarer Deltagerne og Debattører, hvad formålet med denne runde er, og hvad der skal ske.

2. OPSUMMER FØRSTE DEBATTØRS STANDPUNKT

Du laver en meget kort opsummering af den første Debattørs ståsted. Her er en række punkter, som du kan bruge som inspiration til at opsummere ud fra:

- Hvad er Debattøren for?
- Hvad er Debattøren imod?
- Det kan være en fordel, hvis du på forhånd har fundet et citat – fx i et nyhedsmedie eller Facebook fra Debattøren, som du kan læse op og henvise til. Hjælper kan evt. trykke citatet frem på projektoren.

Få Debattøren til at nikke til dine opsummeringer undervejs. Hvis Debattøren er meget uenig, så kan vedkommende uddybe eller rette, men det skal være meget kort.

Stil eventuelt et spørgsmål eller to, hvis der er noget, som Debattøren kan opklare eller uddybe.

Denne runde handler først og fremmest om at få spillebanen på plads, så det er vigtigt, at du aktivt skærer ind, hvis tiden begynder at skride. Derfor er det også fint nok, hvis Debattøren kun er 90% enig i et eller flere punkter - brug ikke tiden på detaljerytteri her.

3. OPSUMMER DEN ANDEN DEBATTØRS STANDPUNKT

Samme procedure som ved første Debattør.

4. LAD DEBATTØRERNE SVARE PÅ, HVOR DE ER MEST UENIGE MED HINANDEN

Italesæt uenighederne mellem Debattørerne med afsæt i dine tidligere opsummeringer. Det er vigtigt, at det står klart, at Debattørerne er uenige, og hvor de er uenige. Bed Debattørerne forholde sig til hinandens synspunkter.

5. DELTAGERNE BIDRAGER MED ANDRE ARGUMENTER

Giv evt. Debattørerne mulighed for at svare yderst kortfattet

6. HJÆLPER SKIFTER TIL SLIDE, HVOR REFLEKSIONSRUNDEN ER I FOKUS

RUNDE 2: REFLEKSIONER

FORMÅL: At lære Debattørernes personlige ståsted bedre at kende. At få Debattørerne til, at reflektere over egne synspunkter og dilemmaer. At give tid og plads til tvivl og eftertanke i forhold til deres eget ståsted, og til at Debattørerne anerkender hinandens argumenter og er nysgerrige på hinandens synspunkter.

SETUP: (Alene Forslag): I sidder som udgangspunkt i samme setup som i runde 1, men når du introducerer runden, beder du Debattørerne bytte plads, så de kommer til at sidde i en stol, der repræsenterer en anden holdning end deres egen.

DELTAGERNES ROLLE: Ingen rolle i denne runde.

1. INTRODUCÉR RUNDEN

Du forklarer Deltagere og Debattører, hvad formålet er med denne runde, og hvordan den ca. kommer til at forløbe. Du forklarer dem, at Debattørerne nu skal bytte stol, fordi sidste runde handlede om at komme ud med, hvor man selv står, og denne runde handler om at sætte sig i den andens sted.

Det er vigtigt, at du understøtter over for Debattører og Deltagere, at denne runde handler om at give plads til eftertanke, tvivl og åbenhed. Både for sig selv og for andre. Det er både lidt uvant og potentielt lidt ubehageligt. Det er altså ikke i denne runde, at Deltagere eller Debattører stiller kritiske spørgsmål eller angriber hinanden. Understreg, at det er nysgerrighed, der gør os kloge. Hjælper skifter derefter til det slide på projektoren, der viser, at vi nu er i Refleksionsrunden.

2. DET PERSONLIGE SPØRGSMÅL

Refleksionsrunden indledes med et personligt spørgsmål til alle i ”rummet”. Altså såvel Debattører og Deltagere. Således får du skiftet ”mindset” hos alle i rummet om, at der nu skal til at ske noget nyt. Giv 1 minut til at tænke over spørgsmålet, og bed så på skift de 2 Debattører om at svare.

- Fortæl en personlig historie eller oplevelse, der har været med til at forme det ståsted, du har i dag?
- Er der noget i dit eget liv, der har formet din holdning til det her spørgsmål?
- Hvor var du, og hvad var du optaget af, da du var 16 år?
- Nævn en eller to begivenheder, som har præget de holdninger du har i dag?
- Hvornår er din første erindring om, at du skulle forholde dig til/ eller hørte om ”dagens tema”?

3. SPØRG DEBATTØRERNE OM DIN MODDEBATTØRS STÆRKESTE ARGUMENT

Det handler ikke om, hvor debattørerne er enige, men om at anerkender argumenter.

4. SPØRG DEBATTØRERNE OM EGEN TVIVL OG DILEMMAER I PROBLEMSTILLINGEN

I dette punkt undersøger du og Debattørerne sammen de forskellige synspunkter, værdier og argumenter, som er blevet bragt på banen. Du stiller ét spørgsmål ad gangen til Debattørerne på skift.

5. OPSUMMERING

Opsummer Debattørernes refleksioner.

6. HJÆLPER SKIFTER TIL SLIDE, HVOR INITIATIVRUNDEN ER I FOKUS

Inspirationsspørgsmål

Du kan starte med disse tre:

- Alle konflikter indeholder et dilemma – hvad er dilemmaet i denne konflikt?
- Uanset hvor sikker man er på sin sag og på sine argumenter, så er det helt fundamentalt for det at være et menneske, at vi af og til tvivler. Hvor kan du engang imellem komme i tvivl om dit ståsted?
- Hvor synes du, at (navn på den anden Debattør) har fat i noget, der giver mening? Hvorfor synes du, at det giver mening?
- Brug nogle af disse og supplér eventuelt med spørgsmål fra Debattørerne selv:
- Fortæl os noget, vi ikke ved.
- Hvad kunne man sige om problemstillingen nu, som er mere sandt end det, der allerede er blevet sagt?
- På hvilke punkter kan du forstå, at nogle andre kunne mene noget andet end dig?

RUNDE 3: INITIATIVER

FORMÅL: At få Debattørerne og Deltagerne til at udvikle initiativer for fælles bedste, der kan få os videre i forhold til problemstillingen. I den bedste af alle verdener, så aftaler Debattørerne også, hvordan og hvornår de vil realisere initiativerne.

SETUP: (Alene forslag): Starter som forrige runde slutter, men du beder Debattørerne om at flytte stolene tæt sammen på midten relativt tidligt i runden.

DELTAGERNES ROLLE: Denne runde indledes med, at Deltagerne bliver bedt om at ”summe sammen 2 og 2” eller i grupper alt efter hvordan de sidder, og efterfølgende svare på, hvad de vil foreslå Debattørerne at gøre.

Debattørerne bedes herefter forholde sig til forslagene fra Deltagerne.

Deltagernes rolle er altafgørende i denne runde. De kan være lige netop dem, der bidrager med forslag til initiativer, som kan realiseres. De kan nemlig selv påtage sig at videreføre initiativer, også selvom Debattørerne måske ikke kan tilsluttes sig – og bidrage med nye vinkler og forslag, som Debattørerne ikke selv kan komme frem til.

HJÆLPERNES ROLLE: I denne runde kan det være hensigtsmæssigt, at en eller flere Hjælpere går rundt med en mikrofon for at høre Deltagernes forslag til initiativer.

1. INTRODUCÉR RUNDEN

Du fortæller Deltagerne og Debattører, hvad formålet er med runden, og du opfordrer Deltagerne til at komme med forslag til initiativer, som kan hjælpe såvel Debattørerne som Deltagerne selv til at komme videre i forhold til problemstillingen. Understreg over for Deltagerne, at forslagene skal være til fælles bedste i forhold til problemstillingen. Indspark som: ’Kunne du ikke bare give den anden Debattør helt ret og opgive dine egne synspunkter’ er altså spild af tid. Her er det igen vigtigt, at du spiller rollen som moderator og skærer igennem, hvis nogle bevæger sig uden for det fælles bedste.

Det er også vigtigt, at du fortæller Deltagere og Debattører, at det ikke nødvendigvis er ambitionen at finde en fælles løsning på hele den overordnede problemstilling i løbet af Initiativrunden. Målet er finde initiativer – store som små - der kan bringe Debattører og Deltagere videre i forhold til problemstillingen.

2. DELTAGERNE FINDER INITIATIVER

For at aktivere Deltagerne og gøre brug af deres kollektive viden starter vi denne runde med at bede dem om at tage to-tre minutter, hvor de summer med sidemanden om konkrete initiativer, der kan få os videre.

Når de to minutter er gået, kan du så spørge Deltagerne, hvad de er kommet frem til. Når du har hørt en håndfuld forslag til initiativer, kan du så bede Debattørerne om at forholde sig til dem.

3. HJÆLP DEBATTØRERNE MED AT FINDE VEJ VIDERE

Bed Debattørerne om at sætte sig sammen om bordet (hvor du sidder) på midten af scenen. Opgaven er nu, at Debattører og Deltagere kommer frem til konkrete initiativer.

Her er en række spørgsmål som inspiration til at hjælpe initiativ-dialogen i gang mellem Debattørerne – og Deltagerne.

Spørgsmål du kan stille til Debattørerne:

- Hvilke handlemuligheder efterlader debatten jer med?
- Er der nogle konkrete initiativer I kan blive enige om?
- Hvad vil I foretage jer nu?
- Hvilken tidshorisont kan I arbejde indenfor?

Spørgsmål du kan stille til Deltagerne:

- Hvilke initiativer kan I personligt eller i fællesskab tage for at tjene det fælles bedste?

4. OPSUMMÉR AFTALER OG DEBAT

Her til sidst opsummerer du helt kort, hvor I startede, hvad I har været rundt omkring, og hvor I er endt til sidst.

5. SPØRG DELTAGERNE OG DEBATTØRER OM OPLEVELSEN

Som en afrunding kan du, hvis der er tid, spørge til folks oplevelse af Frirumsdebatten. Fx:

- Hvor blev I klogere?
- Hvad fungerede godt i dag?

6. TAK ALLE FOR AT VÆRE KOMMET

Afslut evt. med en sang